

Beslutningsforslag nr. B 10. Fremsat den 22. oktober 1992 af Kim Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Kirsten Jacobsen (FP), Annette Just (FP) og Pia Kjærsgaard (FP)

Forslag til folketingsbeslutning

om opfordring til at trække aktstykke nr. 22 om ydelse af en statsgaranti på 500 mio. kr. til Færøerne tilbage fra Finansudvalget

Folketinget opfordrer finansministeren til at trække aktstykke nr. 22 i folketingsåret 1992-93 tilbage fra Finansudvalget. I aktstykket søger ministeren om tilslutning til at yde Færøerne en statsgaranti på 500 mio. kr. Ministerens ansøg-

ning er afledt af en aftale indgået mellem den danske regering og det færøske landsstyre den 6. oktober 1992 om ydelse af lånegaranti på 500 mio. kr.

Bemærkninger til forslaget

Tirsdag den 6. oktober 1992 gik det færøske samfund konkurs. Den største bank på Færøerne, Sjóvinnubankin, havde gennem mange år ydet ubegrænsede lån til overforbrug på Færøerne med pant i overbelånte fiskerfartøjer og overbelånte bygninger. Bankens egenkapital på 98 mio. kr. kræves nedskrevet til 15 mio. kr., hvilket endda må siges at være et overordentlig optimistisk skøn for det forløb, der vil komme, idet tab og hensættelser til tab ikke opgøres efter de samme regler, som gælder for danske banker og sparekasser, men alene bygger på færingeres eget skøn. De umiddelbare tab og hensættelser til tab er blev opgjort til i alt 525 mio. kr., men kan meget vel vise sig at blive langt større.

Danske banker og sparekasser er underlagt Finanstilsynets adgang til at ændre skøn over tab og hensættelser til tab samt panternes værdi. Færøske banker er ikke underlagt samme regler!

På Færøerne er festen forbi. Mange års luksusliv med store luksusbiler og en ekstremt høj levestandard er slut. Infrastruktur i luksusklasser og andre unødvendige offentlige projekter havde gennem år betydet uhæmmet offentligt forbrug. Både det offentlige og det private forbrug var blevet lånefinansieret med sikkerhed i overbelånte ejendomme og fiskerfartøjer.

Som følge af reducerede indtægter i fiskeriet og politisk bestemte begrænsninger på fiskeriet måtte banken konstatere, at mere end en halv milliard kroner var tabt.

På trods af at levestandarden og indkomsten pr. indbygger er væsentlig højere på Færøerne end i Danmark, valgte det færøske landsstyre at rette henvendelse til den danske regering for at få dækket gælden efter »festen«. Oven i de ca. 800 mio. kr., danske skatteydere allerede tvinges til at subsidiere det færøske samfund med hvert år i bloktilskud m.v., ønsker Færøerne nu en hjælpeaktion i form af betaling af gælden fra overforbruget.

Den danske regering,
 – som gerne vil opkræve 150 mio. kr. i hjemmehjælp hos danske pensionister,

- som gerne tillader, at tusinder af danske familier må gå fra hus og hjem som følge af den seneste skatteforhøjelse på grund af den 19. almindelige vurdering,
- som kun har et udvalg til overs for Bornholm, hvis samlede økonomi er kørt i grus,
- som intet har til overs for ventelistepatienter,
- som passivt ser til, mens tusinder mister deres arbejde som følge af nedgang i fiskerierhvervene i Danmark,
- som hæmningsløst beskatter danskerne fra job, hus og velfærd,
- som i øvrigt har grænseløs fantasi, når det gælder nye byrder på den danske befolkning,

denne regering kan pludselig finde tid og penge til med alle ressourcer at sikre kapitalsikring af det færøske samfund med hele 500 mio. kr., hvor selv små hjælpeprogrammer for den danske befolkning, små skattelettelser, små afgiftslettelser osv. kan tage måneder, inden de bliver gennemført. Skal det danske samfund stille velfærd for 500 mio. kr. på højkant for det færøske overforbrugssamfund, kan hele projektet sammensættes på ganske få timer. Det er en skændsel.

Argumentet fra regeringen er, at »krisen« i det færøske samfunds økonomi skyldes nedgang i fiskeriet. For det første skyldes krisen i færøsk og andre landes fiskeri politiske beslutninger om reguleringer af fiskeriet. For det andet er krisen i dansk fiskeri og følgeindustri langt alvorligere. Danske fiskere, fiskeriarbejdere og fabriksarbejdere har ikke luksusbiler stående hjemme, mens de klager deres nød. I Danmark er noden ægte og en følge af selv samme regerings uduelige fiskeripolitik gennem 10 år. Knæfald under EF-forhandlinger og hysterisk udøvelse af magt fra staten gennem fiskerikontrol sammen med velfærdsreducerende ophugninger af skibe er årsagerne til, at dansk fiskeri i dag er i krise. Hvad ville 500 mio. kr. i hjælp til fiskere i Rønne, Frederikshavn, Hirtshals, Thyborøn, Esbjerg og Grenå ikke have betydet? Nu får færøske fiskere og overforbrugssamfundet på Færøerne i stedet hjælpen oven i købet betalt af de konkursramte danskere.

Nok er der »kun« tale om en lånegaranti, og regeringen vil givet gøre meget for at overbevise Folketinget om, at det »bare« er en garanti. Imidlertid har færøske politikere udvist så meget sløsethed i de senere år, at de 500 mio. kr. lige så godt kan nedskrives til 0 kr. med det samme. Pengene er simpelt hen kastet i Atlanterhavet. De mange velfærdsryttere på Færøerne mister intet. Deres overbrug belønnes nu i form af, at de danske skatteydere betaler regningen for gildet.

I aftalen indgået den 6. oktober mellem regeringen og det færøske landsstyre hedder det i punkt 12: »Ved misligholdelse af nationalbanklån eller statslån vil der blive foretaget modregning i bloktilskud«. Den passus, det vigtige punkt, optræder ikke i den aftale af 13. oktober, som er optrykt som bilag til aktstykkeansøgningen fra finansministeren. I den nye udgave med »... senere ændringer« er det citerede punkt 12 helt væk. Hvorfor? Det fremgår ikke af aktstykket, og derfor skylder regeringen en forklaring på, hvorfor denne vigtige klausul er bortfaldet.

Er det, fordi man allerede nu ved, at Færøerne ikke kan efterleve tilbagebetalingerne og derfor hurtigt vil få bloktilskuddene reduceret? I givet fald er påstanden om, at de 500 mio. kr. med det samme kan nedskrives til 0 kr., fuldt berettiget.

Hele forløbet om, hvordan den færøske bank Sjóvinnubankin er kommet ud i så voldsomme tab, er blevet genstand for undersøgelse af det danske Bagmandspoliti. Bagmandspolitiet har indlogeret sig på Færøerne for at undersøge, om der er tale om kriminelle forhold i forbindelse med finansieringen af bl.a. hele den nye og moderne færøske fiskerflåde, der efter forlydende på Færøerne aldrig har haft den fornødne egenkapital til sikring af de store overfor-

brugslån. Resultatet af denne undersøgelse kendes givet ikke, før lånegarantien kommer til indfrielse.

Med andre ord er der mistanke om, at den danske regering og det danske Folketing kommer til at understøtte et projekt, hvis tab kan skyldes kriminelle forhold! Dette være skrevet for, at regering og/eller folketingsmedlemmer ikke efterfølgende skal kunne hævde, at dette forhold ikke var oplyst før udstedelsen af garantien på 500 mio. kr.

For mindre end et år siden måtte Folketinget behandle en ansøgning fra boligministeren (aktstykke nr. 46 af 12. november 1991), hvor en statsgaranti for næsten 500 mio. kr. over for et par banker, der havde haft en række almenyttige selskabers værdiløse byggegrunde som pant, kom til udbetaling. Debatten viste da, at Folketingets flertal ved udstedelsen af garantien mange år tidligere også var blevet bildt ind, at garantien var helt sikker. Den »helt sikre« garanti kom altså til at koste skatteyderne næsten 500 mio. kr. Nu har vi chancen for at forhindre en gentagelse af disse »sikre« lånegarantier. Muligheden findes derved, at et flertal i Folketinget vedtager dette beslutningsforslag og dermed afviser regeringens ansøgning om ydelse af statsgaranti på 500 mio. kr. til det overbelånte færøske samfund.

Forslagsstillerne har med beslutningsforslaget ønsket at skabe fuld offentlighed om dette projekt. Regeringens intention har givet været at få en hurtig afgørelse ved en simpel vedtagelse af et aktstykke i Folketingets Finansudvalg. Den fremgangsmåde vil forslagsstillerne ikke acceptere. Dette forslag sikrer fuld offentlighed og fuld indsigt i, hvilke partier og folketingsmedlemmer der er parat til med bind for øjnene at præmiere det færøske samfunds uhammede forbrugsræs med en 500 mio. kr. statsgaranti.

Finansministeriet. København den 14. oktober 1992.

a. Finansministeriet anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at der ydes statsgaranti på indtil 500 mio. kr. for Nationalbankens rediskontering af vekslers eller overtagelse af gældsbeviser med 6 måneders løbetid udstedt af Færøernes Landsstyre til de færøske pengeinstitutter. Der anmodes endvidere om tilslutning til, at staten ved forfald af vekslerne/gældsbeviserne kan indtræde som långiver.

b. På baggrund af den økonomiske krise på Færøerne har der i betydeligt omfang måttet ske hensættelser i den færøske banksektor.

Finanstilsynet har således ved sin gennemgang af Sjóvinnubankin i august og september 1992 konstateret, at hovedparten af aktiekapitalen efter hensættelser og tab på 525 mio. kr. på udlån er tabt, og at der kun resterer 15 mio. kr. af den oprindelige aktiekapital på 98 mio. kr.

På den baggrund er der mellem den danske regering og det færøske landsstyre indgået en aftale (vedlagt som bilag), hvorefter Landsstyret udsteder vekslers/gældsbeviser for op til 500 mio. kr. til de færøske pengeinstitutter. Der ydes statsgaranti for vekslerne/gældsbeviserne, som rediskonteres i/overtages af Nationalbanken.

Landsstyret og Investeringsfonden for Færøerne indskyder herefter i alt 500 mio. kr. i en nyoprettet fond. Investeringsfonden for Færøerne blev oprettet ved L 28 29/1 1964 og ledes efter lovændring pr. 1. april 1976 af en bestyrelse udpeget af det færøske landsstyre.

Fonden vil herefter indskyde kapital i Sjóvinnubankin.

Ved vekslernes/gældsbevisernes forfald indtræder staten som långiver, hvis den i punkt 8 i aftalen nævnte betingelse er opfyldt. Lånet forrentes med diskontoen og løber over 5 år med tilbagebetaling i lige store årlige afdrag.

c. Sagen forelægges Finansudvalget nu, fordi der senest på en indkaldt generalforsamling den 30. oktober 1992 skal være tilvejebragt den nødvendige kapital i Sjóvinnubankin. Er kapitalen ikke tilvejebragt inden denne dato, skal banken i henhold til den på Færøerne gældende Bank- og Sparekasselov fra 1930 gå i betalingsstandsning.

e. Under henvisning til ovenstående anmodes om Finansudvalgets tilslutning til, at der gives statsgaranti for lån på baggrund af landsstyreveksler/gældsbeviser rediskonteret i/overtaget af Nationalbanken på op til 500 mio. kr., og at der ved udløb af disse vekslers/gældsbeviser kan gives et statslån på tilsvarende beløb, således at der på forslag til lov om tillægsbevilling for 1992 opføres følgende:

§ 7. Finansministeriet

C. Tekstanmærkninger

Dispositionsrammer mv.

Nr. 8

»Finansministeren bemyndiges til inden for et beløb på 500 mio. kr. at yde garanti af statskassen for vekslers/gældsbeviser med 6 måneders løbetid udstedt af det færøske landsstyre til de færøske pengeinstitutter. Ved forfald af vekslerne/gældsbeviserne kan staten indtræde som direkte långiver. Statslånet forrentes med diskontoen og tilbagebetales over en 5-årig periode med lige store årlige afdrag.«

Finansministeren vil senere fremsætte ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1993 om ydelse af statslån til Færøernes Landsstyre på op til 500 mio. kr.

HENNING DYREMOSE

/ Mogens Raun Andersen

Til Finansudvalget.

STATSMINISTERIET

Den 13. oktober 1992

**Aftale mellem den danske regering og det færøske landsstyre af 6. oktober 1992
med senere ændringer**

1. Nationalbanken rediskonterer landsstyreveksler for 300 mio. kr. udstedt til de færøske pengeinstitutter. Vekslerne har en løbetid på 6 måneder. Beløbet kan efter aftale med regeringen og Nationalbanken forhøjes med 200 mio. kr.
2. Der ydes statsgaranti for landsstyrevekslerne.
3. Landsstyret og Investeringsfonden for Færøerne foretager kapitalindsud i en nyoprettet fond på 500 mio. kroner.
4. Aktiekapital i Sjóvinnubankin nedskrives til 15 mio. mod nu 98 mio.
5. Fonden indskyder ny kapital i Sjóvinnubankin. Fonden afgør fremtidig stemmefordeling og eventuelt fordeling mellem aktiekapital og ansvarlig kapital.
6. Fonden ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer. Regeringen udpeger 3. Landsstyret udpeger 2.
7. Ved forfald af vekslerne fra Landsstyret indtræder staten som långiver.
8. Landsstyret opstiller et realistisk finanslovsforslag med balance mellem indtægter og udgifter for 1993. Endvidere følger Landsstyret et økonomisk-politisk stabiliseringsprogram. Dette program udarbejdes efter internationale standarder for genopretningsprogrammer inden 5 måneder. Det udarbejdes af uvildige økonomer, der udlånes af IMF, og som godkendes af de færøske og danske myndigheder. Landsstyret medvirker til en modernisering af den færøske erhvervslovgivning, herunder bank-, aktieselskabs- og revisorlovgivningen.
9. Staten indtræder kun, jf. punkt 7, såfremt de efter punkt 8 anførte foranstaltninger er gennemført.
10. Nationalbanken diskonterer vekslerne til diskonto.
11. Statslånet forrentes med diskonto. Løbetid 5 år med tilbagebetaling i lige store årlige rater.
12. Nærværende aftale er betinget af, at der er politisk tilslutning i Danmark til de nødvendige aktstykker og lovændringer.
13. Nærværende aftale er betinget af, at der er politisk tilslutning på Færøerne til at gennemføre den nødvendige lovgivning.

STATSMINISTERIET

Den 6. oktober 1992

MÅ IKKE OFFENTLIGGØRES FØR KL. 11.00 DANSK TID, KL. 10.00 FÆRØSK TID

Der er mellem den danske regering og det færørske landsstyre indgået følgende aftale:

1. Nationalbanken rediskonterer landsstyreveksler for 300 mio. kr. udstedt til de færøske pengeinstitutter. Vekslerne har en løbetid på 6 måneder. Beløbet kan efter aftale med regeringen og Nationalbanken forhøjes med 200 mio. kr.
2. Der ydes statsgaranti for landsstyrevekslerne.
3. Landsstyret og Investeringsfonden for Færøerne foretager kapitalindsud i en nyoprettet fond på 500 mio. kroner.
4. Aktiekapital i Sjóvinnubankin nedskrives til 15 mio. mod nu 98 mio.
5. Fonden indskyder ny kapital i Sjóvinnubankin. Fonden afgør fremtidig stemmefordeling og eventuelt fordeling mellem aktiekapital og ansvarlig kapital.
6. Fonden ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer. Regeringen udpeger 3. Landsstyret udpeger 2.
7. Ved forfald af vekslerne fra Landsstyret indtræder staten som långiver.
8. Landsstyret opstiller et realistisk finanslovsforslag med balance mellem indtægter og udgifter for 1993. Endvidere følger Landsstyret et økonomisk-politisk stabiliseringsprogram. Dette program udarbejdes efter internationale standarder for genopretningsprogrammer inden 5 måneder. Det udarbejdes af uvildige økonomer, der udlånes af IMF, og som godkendes af de færøske og danske myndigheder. Landsstyret medvirker til en modernisering af den færøske erhvervslovgivning, herunder bank-, aktieselskabs- og revisorlovgivningen.
9. Staten indtræder kun, jf. punkt 7, såfremt de efter punkt 8 anførte foranstaltninger er gennemført.
10. Nationalbanken diskonterer vekslerne til diskonto.
11. Statslånet forrentes med diskonto. Løbetid 5 år med tilbagebetaling i lige store årlige rater.
12. Ved misligholdelse af nationalbanklån eller statslån vil der blive foretaget modregning i bloktilskud.
13. Nærværende aftale er betinget af, at der er politisk tilslutning i Danmark til de nødvendige aktstykker og lovændringer.
14. Nærværende aftale er betinget af, at der er politisk tilslutning på Færøerne til at gennemføre den nødvendige lovgivning.